

เรียนรู้ เท่าทัน การพนัน

บทที่ 4 ฉบับที่ 12 มกราคม 2558

ทันเกม

อันตราย

4

นโยบายต่อต้าน
การพนันของจีน
กับการตีกรอบ
ของทุนคาสีโน

14

พญ.พรจิรา ปรีวัชรากุล
เข้าใจถึง
'ความเป็นคน'
เข้าใจผู้ติดการพนัน

20

คาสีโนสหรัฐฯ
เมื่อหมอเศรษฐกิจ
จ่ายยาพิษให้คนไข้

22

เมื่อการพนัน
ติดเรท

ประเด็นการก่อสร้างคาสีโนหรือทำบ่อนให้ถูกกฎหมาย เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจ สร้างงานสร้างอาชีพ มักจะถูกหยิบยกขึ้นมาถกเถียงและกลายเป็นหัวข้อเผ็ดร้อนที่เกิดวิวาทะในสังคมไทยระหว่างผู้สนับสนุนและคัดค้านกันอยู่เนืองๆ

นอกเหนือจากการถกเถียงด้วยอารมณ์ความรู้สึก ความเชื่อ ความชอบและข้างเป็นการส่วนตัวแล้ว ดิฉันว่า ข้อมูลทางวิชาการจากการศึกษาวิจัย สำนวนสิ่งเกิดขึ้นจริงจะเป็นหลักฐานสำคัญที่สุดที่จะบอกได้ว่า สมควรสนับสนุนให้สร้างหรือไม่ และคนในสังคมที่จะต้องรับผลกระทบนั้น “ได้” หรือ “เสีย” มากกว่ากัน

ปีพ.ศ. 2559 เมื่อไทยได้เข้าร่วมประชาคมอาเซียนอย่างเป็นทางการแล้ว โคมหน้าฉากความสัมพันธ์ระหว่างชาติสมาชิกอาเซียนและจีนที่จะมีบทบาทเพิ่มขึ้นในภูมิภาคก็จะเปลี่ยนแปลงไปอีกมาก ไม่เพียงแต่ผลด้านเศรษฐกิจแต่ยังหมายถึงการเคลื่อนย้ายแรงงาน ด้านสังคม วัฒนธรรมและการเมือง รวมไปถึงทุนข้ามชาติด้วยแน่นอนว่า ความ “เร็ว” “สะดวก” และ “ง่าย” ย่อมต้องแลกมาด้วยความ “เสี่ยง” ที่จะเกิดจากผลด้านลบหรือผลที่ไม่พึงประสงค์ด้วยเช่นกัน คาสีโนที่พรหมแดนเพื่อนบ้านเราเกิดขึ้นหลายแห่งจึงเป็นกรณีศึกษาที่ไทยควรได้เรียนรู้เพื่อจะสร้างภูมิคุ้มกัน ปกป้องและเฝ้าระวังให้กับชาวไทยต่อไปในอนาคต

“ทันเกม” เล่มนี้ นำเสนองานวิจัยเกี่ยวกับ “คาสีโน” จากเพื่อนบ้านหลายชาติต่างพบผลลัพธ์ตรงกันว่า แม้จะมีส่วนทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น แต่มีคำถามว่า เป็น “ผลดี” ของใคร นักลงทุนต่างชาติหรือชาวบ้านในชุมชน ที่ขัดๆก็คือ ชาวบ้านคนเล็กคนน้อย เป็น “เหยื่อ” ของการพนันทั้งสิ้น

ยังมีเรื่องราวการสนทนากับ ผศ.แพทย์หญิง พรจิรา ปรีวัชรกุล จากภาควิชาจิตเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล ทำให้เรารู้ว่า “ภาวะติดพนัน” คือโรคชนิดหนึ่งในทางการแพทย์ แทบไม่น่าเชื่อเลยใช่ไหมคะ แล้วเจ้า “โรคติดการพนัน” นี้ จะแสดงอาการแบบไหน รักษาได้หรือไม่ ทำได้อย่างไร ในเล่มนี้มีคำตอบค่ะ คุณผู้อ่านจะได้มองคนที่ติดพนันด้วยแว่นใหม่ ที่อาจทำให้คุณคิดต่างไปจากเดิมได้เลยทีเดียว

ยังมีเรื่องราวสนุกๆ อ่านแล้วได้ทั้งสาระ ความรู้ รออยู่ภายในเล่ม รอเข้าอยู่ไยคะ พลิกเข้าไปติดตามได้เลยค่ะ.....

04

เรื่องเด่นในฉบับ

นโยบายต่อต้านการพนันของจีน กับการตื่นของทุนคาสิโนในภูมิภาคลุ่มน้ำโขงตอนบน

10

เรื่องจากศูนย์ศึกษาปัญหาการพนัน

คาสิโนช่องสะงำกับผลกระทบต่อชุมชนชายแดน

13

ฉบับนี้กล่าว

Goal Club เกมลับใต้

14

สัมภาษณ์พิเศษ

พญ.พรจิรา ปรีวัชรกุล

เข้าใจถึง ‘ความเป็นคน’ เข้าใจผู้ติดการพนัน

20

บทความ

คาสิโนสหรัฐฯ : เมื่อหมอเศรษฐกิจจ่ายยาพิษให้คนไว้

22

สรรหามาเล่า

เรตติ้งพนัน

23

คลิก

ติดไลต์

ข้อเขียนที่ปรากฏในจูลสาร เป็นความคิดของผู้เขียนโดยเฉพาะ ผู้ประสงค์จะนำ
ข้อความใดๆ ไปพิมพ์เผยแพร่ต่อไป ต้องได้รับอนุญาตจากผู้เขียนตามกฎหมาย
ว่าด้วยลิขสิทธิ์ และแจ้งให้กองบรรณาธิการทราบตามวิธีปฏิบัติ

จูลสาร “ทันเกม”

เจ้าของ

ศูนย์ศึกษาปัญหาการพนัน

สถานที่ติดต่อ

ห้อง 518 คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330

โทรศัพท์/โทรสาร 02-218-6299

e-mail:thaicgs@gmail.com

บรรณาธิการบริหาร

รศ.ดร.นวลน้อย ตริรัตน์

บรรณาธิการ

โสภิต หวังวิวัฒนา

กองบรรณาธิการ

ศิริพร ยอดกมลศาสตร์ วิศรุต ภูโหมทอง

กิตติธราภ คมยง นีรนุช วิชัยดิษฐ์

รูปเล่ม

Darkfish

พิมพ์ที่

โรงพิมพ์เดือนตุลา

สืบค้นข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่ www.gamblingstudy-th.orgแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับโครงการได้ที่ www.facebook.com/gamblingstudy

สนับสนุนโดย

แผนงานศูนย์วิจัยและการจัดการความรู้เพื่อการควบคุมปัญหาการพนัน
สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)

story :
ดร.ณัฐกร วิกิตานนท์
สำนักวิชานิเทศศาสตร์
มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

นโยบายต่อต้านการพนันของจีน กับการดิ้นรนของทุนคาสีโน ในภูมิภาคลุ่มน้ำโขงตอนบน

หลายคนคิดว่า คาสีโนในประเทศเพื่อนบ้านของไทยตั้งขึ้นเพื่อรองรับ
ลูกค้าคนไทย แต่ในความเป็นจริง คาสีโนหลายแห่งคาดหวังลูกค้าจีน
ซึ่งโดยพื้นฐานชอบเล่นการพนัน

เนื่องจากรัฐบาลจีนไม่อนุญาตให้มีคาสีโนถูกกฎหมายภายในประเทศ และบังคับใช้
กฎหมายเข้มงวด คนจีนทางตอนใต้ รวมถึงข้าราชการชาวจีน จึงนิยมข้ามพรมแดนไปเล่น
การพนันในประเทศเพื่อนบ้าน ทว่านโยบายต่อต้านการพนันของรัฐบาลจีนก็สามารถ
ขึ้นเป็นขี้อยู่ได้ และทำให้คาสีโนในบางพื้นที่ต้องปิดตัวลงไปในที่สุด

- ปี 2543 ยุคทองของเมืองลา
- ปี 2548 จีนประกาศนโยบาย
ต่อต้านการพนัน
- ปี 2549 จีนปิดด่านพรมแดน
- ปี 2552 คาสีโนปิดตัว หมดยุค
ลาสเวกัสแห่งฉาน

เมืองลา ลาสเวกัสแห่งวาน

เมืองลา (Mongla) เมืองชายแดนในรัฐฉานที่คั่นระหว่างพม่ากับจีน เชื่อมต่อกับ สิบสองปันนาของจีนที่ด่านท่าล่อ บนเส้นทาง R3B ตั้งแต่ปี 2532 หลังการลงนามหยุดยิง กับรัฐบาลพม่าเมืองลาได้กลายเป็นเขตปกครองพิเศษที่ 4 ของพม่า ภายใต้การควบคุม ของกองกำลังเมืองลา (National Democratic Alliance Army : NDAA) ที่มี “จายลิน” (หรือชื่อพม่า “อุซายริน” หรือชื่อจีน “หลินมิ่งเสียน”) เป็นผู้นำ เมืองลาจึงมีความเป็นอิสระ จากรัฐบาลพม่าค่อนข้างมาก

ช่วงคริสต์ทศวรรษที่ 1990 (พ.ศ.2533-2543) เมืองลามีคาสिनอ้อยใหญ่ผุดขึ้นราวกับ ดอกเห็ด ในปี 2543 นับเฉพาะคาสिनที่เป็นโรงแรมขนาดใหญ่ก็มีนับสิบแห่ง ส่วนใหญ่เป็น ของนักทุนชาวจีนนั่นเอง

ช่วงปี 2546-2548 เนื่องจากมีข้าราชการจีนแอบข้ามแดนไปเล่นการพนันในเมืองลา และสูญเสียเงินทองเป็นจำนวนมาก รัฐบาลจีนจึงมีมาตรการตอบโต้ เช่น ห้ามนำเงินออก นอกด่านเกิน 5,000 หยวนต่อคน ห้ามคนจีนพำนัkd้างคืนในเมืองลา ฯลฯ โดยช่วงต้นปี 2548 รัฐบาลจีนประกาศนโยบายต่อต้านการพนัน (Anti-gambling Campaign) อย่างเป็นทางการ และต่อมาได้สั่งปิดด่านพรมแดนท่าล่อ คาสिनอ้อยใหญ่ในเมืองลาทยอยปิดตัวลง เมืองลาที่เคยคึกคักก็ซบเซา

CHINA

Boten

ประเทศลาว

R3a

LAPS

- ปี 2546 ได้รับสัมปทานพัฒนาโครงการ “บ่อเต็นเมืองทอง”
- ปี 2550 คาสिनบ่อเต็นเมืองทองเปิดตัวอย่างยิ่งใหญ่
- ปี 2554 จีนประกาศไม่ให้คนจีนข้ามแดนไปเล่นพนันในลาว
- ปี 2554 คาสिनปิดตัว บ่อเต็นเมืองทองกลายเป็นเมืองร้าง

- ปี 2550 ได้รับสัมปทานพัฒนา “เขตเศรษฐกิจพิเศษสามเหลี่ยมคำ”
- ปี 2552 คาสिन “คังสิโรมัน” เปิดตัวอย่างยิ่งใหญ่
- ปี 2555 บริการเที่ยวบินตรง คุณหมิง-เซียงราย
รองรับนักพนันชาวจีนกระเป๋านัก
- ปี 2558 รัฐบาลลาวเริ่มเข้มงวดกฎหมาย ห้ามคนลาว
เล่นการพนันในคาสिन

ทุนคาสีโนบางส่วนตัดสินใจย้ายสถานที่ออกไปเปิดนอกเมือง เช่นที่บ้านเสี้ยว เมืองมำ ห่างจากเมืองลาไปทางเชียงตุงราว 16 กิโลเมตร และเปลี่ยนสภาพกลายเป็นบ่อนขนาดเล็ก แต่ก็ไม่ได้รับความนิยมดังเดิม แม้ต่อมารัฐบาลจีนจะอนุญาตให้คนจีนผ่านเข้า-ออกด่านได้บ้างโดยมีเงื่อนไขที่เข้มงวด

ในที่สุดเมืองลาที่เคยเป็นเสมือนลาสเวกัสแห่งรัฐฉานก็กลายเป็นเพียงอดีต

คาสีโนเจ๋ง ทุนคาสีโนต้นรูบ สู่ภาคเหนือของลาว

แม้คาสีโนเมืองลาปิดตัวลง แต่ทุนคาสีโนไม่ได้เจ๊ง ทุนคาสีโนย้ายฐานเข้าสู่ภาคเหนือของลาว ประเทศที่เพิ่งอนุญาตให้มีคาสีโนเกิดขึ้นเพียงแห่งเดียวนับแต่ปี 2539 คือ “แดนสวรรค์น้ำมีรสออร์ท” (Dansavanh Nam Ngum) ในแขวงเวียงจันทน์ ห่างจากนครหลวง 60 กิโลเมตร โดยนักลงทุนมาเลเซียเชื้อสายจีน

หวง มิ่งชวน ชาวฟูเจี้ยนสัญชาติฮ่องกง หนึ่งในทุนคาสีโนเมืองลา มองเห็นโอกาสทางธุรกิจภายใต้การเดินหน้านำผลักดันให้เกิดเขตเศรษฐกิจพิเศษ (Special Economic Zone : SEZ) ของรัฐบาลลาว ซึ่งในปี 2543 เริ่มจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษสะพานหินที่แขวงสะหวันนะเขต ตรงข้ามกับจังหวัดมุกดาหารของไทยขึ้นเป็นแห่งแรก ต่อมาภายหลัง ราวปี 2552 กลุ่มทุนคาสีโนจีนอีกกลุ่มจึงได้เข้าไปลงทุนเปิดให้บริการ “คาสีโนสะพานเวกัส” (Savan Vegas)

หลังการหาเส้นทางการลงทุนมาระยะหนึ่ง ในที่สุด ปี 2546 กลุ่มทุนของ หวง มิ่งชวน ได้รับสัมปทานที่ดินในเขต/แขวงหลวงน้ำทา บริเวณด่านบ่อหาน-บ่อเต็น ที่เชื่อมต่อสิบสองปันนาของจีนกับลาว บนเส้นทาง R3A ครอบคลุมพื้นที่ 16.4 ตารางกิโลเมตร อายุสัญญา 30 ปี ต่อได้ 2 ครั้ง รวม 90 ปี สำหรับพัฒนาโครงการ “บ่อเต็นเมืองทอง” (Golden Boten City) ในรูปของเขตเศรษฐกิจพิเศษเพื่อการค้าและการท่องเที่ยว ด้วยงบลงทุนกว่า 200-300 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ท่ามกลางป่าดอย ตึกใหญ่โตมโหฬารที่สร้างให้เป็นคาสีโน-โรงแรมถูกสร้างขึ้นบนผืนนาเดิม

จ้าว เหว่ย (Chio Wai) คนจีนแผ่นดินใหญ่แถบภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปัจจุบันถือสัญชาติมาเก๊า นอกจากการลงทุนที่เมืองลา เขาเคยทำคาสีโนที่ท้องถิ่นที่มาเก๊ามาก่อน เมื่อคาสีโนเมืองลาปิดตัวลง เขาพยายามมองหาทำเลที่ตั้งใหม่ ประสบการณ์ทำให้เขาได้ข้อสรุปว่า อิทธิพลจากรัฐบาลจีนสามารถซื้อเป็นชื้อตายต่อธุรกิจของตัวเองได้ เช่น ห้ามข้าราชการเข้าไปเล่นการพนันในมาเก๊า ใช้มาตรการปิดด่านและคุมเข้มที่เมืองลา เป็นต้น ในการลงทุนรอบใหม่ เขาพยายามมองหาทำเลที่ตั้งที่ห่างไกลจากอิทธิพลของจีนในเชิงการเมือง แต่ต้องไม่ไกลจากจีนตอนใต้และเวียดนามตอนเหนือ เพื่อให้กลุ่มนักพนันกระเป๋านักที่เป็ลลูกค้าประจำเดินทางได้สะดวก

ปี 2550 กลุ่มทุนของ จ้าว เหว่ย ได้รับสัมปทานที่ดินในเขตเมืองต้นผึ้ง แขวงบ่อแก้วฝั่งตรงข้ามบ้านสบรวก ถนนเลียบบแม่น้ำโขงจากตัวอำเภอเชียงแสนของไทย เรียกว่า “เขตเศรษฐกิจพิเศษสามเหลี่ยมคำ” (The Golden Triangle Special Economic Zone: GTSEZ) พื้นที่ขั้นต้น 30 ตารางกิโลเมตร (ขนาดพื้นที่ใกล้เคียงเกาะมาเก๊า) แต่เป้าหมายจริงจะครอบคลุมพื้นที่มากถึง 102 ตารางกิโลเมตร สัมปทานมีระยะเวลายาวนาน 99 ปี โครงการเริ่มดำเนินการจริงจั้งตั้งแต่ปี 2551 มีคาสีโน “คิงส์โรมัน” (Kings Roman) ดูโดดเด่นที่สุด แม้จะมีโครงการอื่นๆ มากมายรวมอยู่ในพื้นที่ดังกล่าวด้วย ประมาณการมูลค่าการลงทุนระยะยาวอาจต้องใช้เวลามากถึง 3,000-4,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ

คนลาวเรียก “คำ”
คนไทยเรียก “ทองคำ”
คนจีนเรียก “ทองคำแท่ง”

แน่นอนว่า คุณคาสีโนจะไม่ยอมหยุดนิ่ง เมื่อเมืองหนึ่ง
ไม่อาจประกอบกิจการได้ต่อไป คุณเหล่านี้ก็แสวงหา
“สถานที่ลงทุนแห่งใหม่” และการได้รับสัมปทาน
เขตเศรษฐกิจพิเศษโดยใช้สถานคาสีโนเป็นศูนย์กลาง
ของการพัฒนาพื้นที่ คือทิศทางที่น่าจับตามอง

บ่อเต็นเมืองทอง คาสีโนล้ม เขตเศรษฐกิจพิเศษร้าง

เฉกเช่นเดียวกับเมืองลา เขตเศรษฐกิจพิเศษบ่อเต็น-เมืองทองเติบโตอย่างก้าวกระโดด โดยมีธุรกิจคาสีโนเป็นศูนย์กลาง ทว่าการเปิดตัวอย่างยิ่งใหญ่ของคาสีโนที่เมืองนี้ในปี 2550 กลับพบจุดจบในเวลาอันรวดเร็ว

ปลายปี 2553 มีเสียงล่ำลือในพื้นที่ว่า นักพนันชาวจีนหลายรายที่ติดหนี้พนันในคาสีโน ถูกกักขังไว้เป็นตัวประกัน บางรายถึงขั้นถูกทุบตีรุนแรง และมีชาวบ้านพบเห็นซากศพนักพนันชาวจีนที่ถูกนำมาทิ้งลอยแม่น้ำอยู่นอกเมืองที่สำคัญ นักพนันที่ถูกกักขังรายหนึ่งเป็นข้าราชการระดับสูงของจีน การถูกกักขังส่งผลต่อการปฏิบัติงาน เจ้าหน้าที่ฝ่ายจีนถึงกับต้องมาเจรจาท่อง絡กับทางคาสีโน แต่ไม่เป็นผล เงื่อนไขเดียวที่จะมีการปล่อยตัวคือ ต้องขดไขหนี้สินที่ก่อไว้ให้ครบถ้วนเสียก่อน

ต้นปี 2554 รัฐบาลจีนมีมาตรการตอบโต้ โดยออกประกาศเตือนมิให้ชาวจีนข้ามพรมแดนไปเล่นการพนันในลาว และบีบบังคับลาวให้ดำเนินการปิดคาสีโน เช่น การตัดกระแสไฟฟ้าและสัญญาณโทรศัพท์ ส่วนหนึ่งเพราะต้องการสกัดกั้นการเล่นพนันทางไกลทางโทรศัพท์ของนักพนันที่อยู่ในประเทศจีน

เนื่องจากลาวต้องพึ่งพาทุนจีน ทั้งจากหน่วยงานรัฐวิสาหกิจที่เน้นการลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐาน เช่น การสร้างเขื่อน การทำเหมืองแร่ เป็นต้น และภาคเอกชน ที่เน้นการลงทุนด้านอุตสาหกรรมเกษตร คือสวนกล้วยและยางพารา ความสัมพันธ์ระหว่างจีนกับลาวมีลักษณะของ “การพึ่งพาแบบอสมมาตร” (asymmetrical interdependence) ลาวจึงไม่มีทางเลือก ทว่าข่าวที่ปรากฏผ่านสื่อมวลชนระบุว่า รัฐบาลลาวปิดคาสีโนเพราะมีความกังวลต่อปัญหาอาชญากรรมในพื้นที่ ทั้งเรื่องฆาตกรรม ลักพาตัว ยาเสพติด ค้ามนุษย์ ต้มตุ๋น ฯลฯ

เมื่อธุรกิจคาสีโนปิดตัวลง ธุรกิจอื่นก็ไปไม่รอด บ่อเต็นเมืองทองจึงกลายสภาพเป็นเมืองร้างภายในเวลาอันรวดเร็ว

เขตเศรษฐกิจพิเศษสามเหลี่ยม มาเก๊าแห่งลุ่มน้ำโขง

บริษัท ดอกจิวคำ จำกัด หรือ “จินมู่เหมิน” จัดทะเบียนในฮ่องกง คือเจ้าของโครงการพัฒนาพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษสามเหลี่ยมคำ รัฐบาลลาวมอบสิทธิให้บริษัทมีอำนาจเต็มเหนือพื้นที่ในการบริหารจัดการตลอดจนการควบคุมพื้นที่ทั้งหมด โดย จ้าว เหว่ย ดำรงตำแหน่งเป็นประธานสภาพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษสามเหลี่ยมคำ ส่วนรัฐบาลลาวจะส่งผู้แทนเข้ามาเป็นหัวหน้าคณะบริหารเขตเศรษฐกิจพิเศษ เพื่อทำหน้าที่คุ้มครองและตรวจตราการดำเนินการโครงการต่างๆ ในเขตเศรษฐกิจพิเศษ และเชื่อมประสานระหว่างบริษัทกับรัฐบาลลาว

ศูนย์กลางของเขตเศรษฐกิจพิเศษแห่งนี้คือ คาสีโน “คิงส์โรมัน” เปิดตัวอย่างยิ่งใหญ่ในวันที่ 9 เดือน 9 ปี ค.ศ. 2009 (9 กันยายน 2552) มีนักพนันที่เป็นกลุ่มเป้าหมายหลักคือคนจีน แม้จะมีสัดส่วนไม่มากนัก คือประมาณร้อยละ 10 แต่นักพนันกลุ่มนี้เป็นพวก “มือหนัก” ส่วนคนประเทศอื่น รวมทั้งคนไทย คือผลพลอยได้และสีสัน

นักพนันมือหนักชาวจีนนิยมเดินทางด้วยเครื่องบิน สายการบิน China Eastern ดำเนินการร่วมกับคาสีโน “คิงส์โรมัน” ให้บริการเที่ยวบินตรง คุณหมิง-เชียงราย เมื่อถึงเชียงราย คาสีโนจะมีรถตู้บริการไปส่งที่ด่านเพื่อข้ามเรือไปยังคาสีโน

ในช่วงที่จุดผ่านแดนสามเหลี่ยมทองคำไม่ใช่ด่านสากล คนจีนไม่สามารถข้ามแดนที่ด่านนี้ ต้องข้ามแดนที่ด่านบ้านเชียงแสนไปยังตัวเมืองต้นฝิ่งซึ่งอยู่ห่างจากคาสีโนและหนทางยังไม่ดีเท่าที่ควร และเนื่องจากเที่ยวบินมาลงที่สนามบินเชียงรายช่วงค่ำซึ่งด่านปิดทำการแล้ว (เวลาเปิด-ปิด 8:00-18:00 น.) ทำให้ต้องพักค้างคืนที่เชียงแสนเพื่อรอนั่งเรือข้ามแดนในวันรุ่งขึ้น ต่อมาเที่ยวบินเปลี่ยนมาลงที่สนามบินเชียงรายช่วงบ่าย คนจีนจึงข้ามแดนได้ทันในวันเดียวกัน ส่งผลให้ธุรกิจที่พักในเชียงแสนไม่ได้านิสงส์จากการเข้ามาของนักพนันชาวจีนอย่างแต่ก่อน

การเปิดจุดผ่านแดนถาวรสามเหลี่ยมทองคำของไทยในเดือนพฤษภาคม 2556 ทำให้จุดผ่านแดนแห่งนี้มีฐานะเป็นด่านสากล ชาวต่างชาติที่ถือพาสปอร์ตสามารถข้ามแดนที่ด่านนี้ ประกอบกับมีระยะเวลาเปิด-ปิดยาวนานกว่าปกติ คือตั้งแต่ 6:00-20:00 น. โดยไทยให้เหตุผลว่าทำเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวและการค้าขายแดน ทว่าการเปิดด่านเช่นนี้ย่อมเท่ากับเอื้ออำนวยความสะดวกให้นักพนันที่เป็นลูกค้าของคาสีโน “คิงส์โรมัน” ที่ตั้งอยู่ฝั่งตรงข้ามของแม่น้ำ

กรณีที่น่าสนใจติดตามคือ กฎหมายลาวห้ามมิให้คนลาวเข้าเล่นการพนันในคาสีโนโดยเด็ดขาด แต่หลายปีที่ผ่านมาลูกค้ากลุ่มใหญ่ที่สุดของคาสีโน “คิงส์โรมัน” คือประมาณร้อยละ 60 เป็นนักพนันชาวลาว (เล่นด้วยวงเงินน้อย ส่วนมากอยู่ที่หลักร้อย) ทว่าในระยะหลัง เมื่อมีปัญหาที่เกิดจากการเล่นพนันมากเกินไป ทำให้ทางการลาวต้องเข้มงวดกวดขันยิ่งขึ้น และล่าสุดนักพนันชาวลาวก็เริ่มหายหน้าไปจากคาสีโน “คิงส์โรมัน” แต่ด้วยวงเงินพนันที่น้อย การหายหน้าไปของนักพนันชาวลาวน่าจะส่งผลกระทบท่อนต่อทุนคาสีโนได้เหมือนกับมาตรการของรัฐบาลจีน

เขตเศรษฐกิจพิเศษพัฒนาโดยทุนคาสโน ใครได้-ใครเสีย?

การเติบโตของเมืองโดยมีทุนคาสโนเป็นตัวขับเคลื่อน แม้จะช่วยให้พัฒนาได้แบบก้าวกระโดด แต่ขาดความยั่งยืน เนื่องจากคาสโนเป็นธุรกิจที่ก่อให้เกิดผลกระทบอย่างมาก โดยเฉพาะในมิติด้านสังคม มาตรการควบคุมตรวจสอบและเอาจริงเอาจังของภาครัฐต่อธุรกิจการพนันย่อมสามารถที่จะหยุดยั้งปัญหาอันเนื่องมาจากการพนันได้ จีนคือตัวอย่างที่ดีในเรื่องนี้

แน่นอนว่า ทุนคาสโนจะไม่ยอมหยุดนิ่ง เมื่อเมืองหนึ่งไม่อาจประกอบกิจการได้ต่อไป ทุนเหล่านี้ก็แสวงหา “สถานที่ลงทุนแห่งใหม่” และการได้รับสัมปทานเขตเศรษฐกิจพิเศษโดยใช้สถานคาสโนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาพื้นที่ คือทิศทางที่น่าจับตามอง

จำว เหว่ย หนึ่งในนักลงทุนธุรกิจคาสโน เคยให้สัมภาษณ์ว่า “การทำธุรกิจเปรียบเสมือนการทำบุญ” เขามีความตั้งใจที่จะพลิกโฉมอดีตดินแดนยาเสพติดแห่งนี้ (เขตเศรษฐกิจพิเศษสามเหลี่ยมคำ) ให้กลายเป็นปลายทางใหม่ด้านการท่องเที่ยว เพราะที่นี้เปรียบเหมือน “บ้านหลังที่สอง” ของเขา

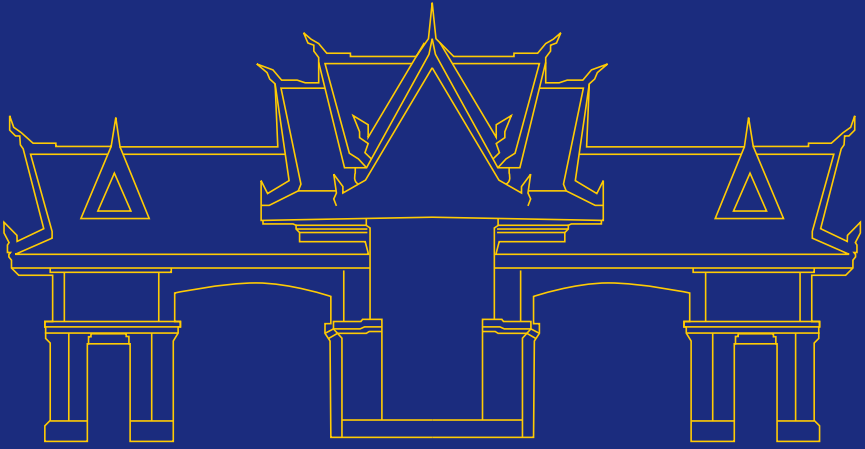
การลงทุนของภาคเอกชนโดยใช้ธุรกิจคาสโนเป็นศูนย์กลาง มักอ้างถึงผลด้านบวกที่เน้นมิติทางเศรษฐกิจ (Economic Benefits) เช่น

- ➕ โครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณูปโภคที่ถูกพัฒนาไปอย่างรวดเร็ว
- ➕ เป็นแหล่งจ้างงานขนาดใหญ่
- ➕ ปริมาณนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น
- ➕ คนในพื้นที่มีคุณภาพและมาตรฐานชีวิตที่ดีขึ้น

แต่ในอีกด้านหนึ่ง เมื่อพิจารณาจากมิติทางสังคม (Social Costs) จะพบผลด้านลบ เช่น

- ➖ เขตเศรษฐกิจพิเศษกลายเป็นพื้นที่ยกเว้นทางกฎหมาย เช่น กฎหมายห้ามคนลาวเข้าเล่นการพนันในคาสโน แต่ร้อยละ 60 ของนักพนันในคาสโนคิงส์โรมันเป็นคนลาว
- ➖ ก่อให้เกิดปัญหาสังคมและปัญหาอาชญากรรม เช่น คนติดการพนันจนสิ้นเนื้อประดาตัว การทำร้ายร่างกาย การขายบริการทางเพศ ยาเสพติด การฟอกเงิน เป็นต้น
- ➖ อัตลักษณ์ท้องถิ่นถูกกลืนกลาย เมืองถูกทำให้เป็นจีนเพื่อคนจีน เช่น ใช้ภาษาจีนเป็นหลัก ขายสินค้าจีน ใช้สกุลเงินหยวน อ้างอิงเวลาจีน รถยนต์ป้ายทะเบียนจีนวิ่งกันให้ควั๊ก แม้แต่สัญญาณโทรศัพท์ยังใช้เครือข่ายของจีน เป็นต้น
- ➖ เมื่อมีประกาศเขตเศรษฐกิจพิเศษ ผู้คนที่เคยอาศัยอยู่ต้องอพยพออก บางส่วนพึงพอใจ แต่อีกมากรู้สึกที่ตนเองกำลังถูกเบียดขับและต้องการที่ดินทำกินคืน เพราะเขาเข้าจริงคนที่ได้ทำงานในเขตเศรษฐกิจพิเศษก็คือแรงงานข้ามชาติ โดยเฉพาะจากพม่ากับจีน และคนทำงานในคาสโนต้องเป็นคนที่พูดภาษาจีนได้เท่านั้น

หลายคนจึงรู้สึกว่ บ้านเดิมของพวกเขาได้กลายเป็น “บ้านของคนจีน” ไปเสียแล้ว.

คาสีโนช่องสะงำ กับผลกระทบต่อชุมชนชายแดน

จุดผ่านแดนถาวรช่องสะงำ ตั้งอยู่ในเขตปกครองของชุมชนแอ่งไปร้ หมู่ 8 ต.ไพรพัฒนา อ.ภูสิงห์ จ.ศรีสะเกษ เชื่อมต่อไทยกับกัมพูชาที่ อ.อัลลองเวง จ.อุดรธานี ประกาศเปิดให้บริการเป็นทางการเมื่อวันที่ 11 พฤศจิกายน 2546

เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมด้านการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยว ในปี 2547 รัฐบาลได้อนุมัติงบประมาณแบบให้เปล่าแก่กัมพูชาเพื่อสร้างถนนจากช่องสะงำ-อันลองเวง-เสียมเรียบ ระยะทาง 167 กิโลเมตร โดยมีเพียง 16 กิโลเมตรอยู่ในฝั่งไทย ด้วยงบประมาณ 229 ล้านบาท และในปี 2548 ได้ดำเนินการโครงการพัฒนาพื้นที่ “เมืองใหม่ช่องสะงำ” บริเวณห่างจากจุดผ่านแดนประมาณ 2 กิโลเมตร เพื่อรองรับการขยายตัวของการค้าชายแดนในพื้นที่ดังกล่าว ด้วยงบประมาณอีกเกือบ 300 ล้านบาท

เมื่อมีผู้สัญจรผ่านไปมาจำนวนมาก ชาวบ้านที่มีบ้านอยู่ริมถนนในตำบลไพรพัฒนา ได้ปรับปรุงบ้านเพื่อทำเป็นร้านขายของให้แก่ผู้เดินทาง แต่ไม่ประสบความสำเร็จ เพราะผู้สัญจรไม่ได้แวะซื้อของ ส่วนกลุ่มที่อยู่ใกล้จุดผ่านแดนมีการสร้างบ้านพักในรูปรีสอร์ท แต่มีการเช่าห้องจำนวนน้อย แม้จะมีผู้ใช้บริการจำนวนมาก เพราะส่วนใหญ่เช่าเพื่อใช้เป็นสถานที่อาบน้ำเท่านั้น

พื้นที่ “เมืองใหม่ช่องสะงำ” เนื่องจากตั้งอยู่ห่างจากจุดผ่านแดน ผู้ค้าที่จองพื้นที่ตั้งร้านค้าส่วนใหญ่ต้องย้ายไปทำการค้าในบริเวณตลาดชายแดน มีผู้ค้าจากอุบลราชธานีเพียง 4-5 ครอบครัวเข้าพักอาศัยเพื่อใช้เป็นฐานนำสินค้าไปขายบริเวณตลาดชายแดน ทำให้โครงการเมืองใหม่ช่องสะงำแทบจะกลายเป็นโครงการร้าง

การค้า การลงทุน และการท่องเที่ยว มีความคึกคักชัดเจนบริเวณจุดผ่านแดนถาวร
ช่องสะง่า โดยมีศูนย์กลางอยู่ในฝั่งกัมพูชาคือ คาสีโน ที่ใช้ชื่อเป็นทางการว่า ช่องสะง่า
รีสอร์ทแอนด์คาสีโน (Sangam Hotel Resort & Casino) ที่เปิดให้บริการตั้งแต่เดือน
มกราคม 2555

นอกจากการประชาสัมพันธ์ให้นักพนันเดินทางไปใช้บริการ คาสีโนมีระบบชักนำหรือส่งเสริม
ให้คนเดินทางไปใช้บริการโดยการจ่ายเงินให้กับรถตู้ที่พาคนไปเล่นการพนันในรูปแบบค่าหัว
และค่าน้ำมันตามระยะทาง ซึ่งมีรถตู้จากหลายจังหวัดพาคนมาเล่นการพนันที่นี่ เช่น
นครราชสีมา บุรีรัมย์ มหาสารคาม อุบลราชธานี เป็นต้น และเนื่องจากคาสีโนมีเงื่อนไขว่า
รถตู้ต้องหาคคนขึ้นรถไม่น้อยกว่า 8 คน จึงจะจ่ายเงินให้ ทำให้เจ้าของรถตู้ที่หาคคนขึ้นได้ไม่
ครบจะแวะเข้าไปชุมชนเพื่อจ้างชาวบ้านขึ้นรถ โดยจ่ายค่าจ้างให้ชาวบ้านวันละ 100 บาท

ชาวบ้านฝั่งไทยข้ามแดนไปเล่นพนันในคาสีโน

ในมุมมองของชาวบ้านชุมชนแซ่โปร้ การเกิดขึ้นของคาสีโนทำให้การคมนาคมดีขึ้น ราคา
ที่ดินดิบตัวสูงขึ้น และบริเวณตลาดชายแดนเป็นแหล่งเลือกซื้อสินค้าราคาถูกของชาวบ้าน
แต่การคมนาคมที่ดีก็มาพร้อมกับปัญหาอุบัติเหตุทางรถยนต์ เนื่องจากรถนักท่องเที่ยวน
และรถตู้ที่นำนักพนันไปคาสีโนมักใช้ความเร็วสูง ทำให้เกิดอุบัติเหตุบนถนนบ่อยครั้ง และ
แน่นอนว่า ในช่วงที่คาสีโนเพิ่งเปิดให้บริการ ชาวบ้านจำนวนหนึ่งมีอาการ “เห่อของใหม่”
เดินทางไปเล่นพนันในฝั่งกัมพูชาเป็นจำนวนมาก ขณะที่อีกส่วนหนึ่งมีรายได้จากการรับจ้าง
ขึ้นรถตู้ แม้ต่อมาจำนวนชาวบ้านที่ข้ามไปเล่นการพนันจะลดจำนวนลงเรื่อย ๆ แต่การเล่น
พนันก็ทำให้หลายคนเสียจนหมดตัว บางคนต้องขายที่ บางคนหนีไปบวช บางคนมีสามีใหม่
ทว่าบางคนก็ยึดการเล่นพนันเป็นอาชีพ

ชาวบ้านกลุ่มที่ตั้งใจไปเล่นการพนันในคาสีโน มีทั้งชาวนาฐานะดี ชาวสวนยาง
ข้าราชการเกษียณอายุก่อนกำหนด (early-retired) ที่ใช้เงินบำนาญ และผู้สูงวัยที่มีรายได้
จากเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุและหรือลูกหลานที่ทำงานต่างถิ่นส่งมาให้ นอกจากนั้น ชาวบ้านที่
รับจ้างขึ้นรถตู้ เดิมมีประมาณ 10 คน ตอนหลังเหลืออยู่ 5-6 คน ส่วนใหญ่อายุ 40 ปีขึ้นไป
บางคนไม่เคยเล่นการพนัน แต่เข้าไปในคาสีโนแล้วต้องนั่งถือไพ่ ต้องเล่นการพนันให้ทาง
คาสีโนเห็น ถ้าไม่เล่น ครั้งต่อไปทางคาสีโนจะไม่อนุญาตให้เข้า (เคยมีกรณีคาสีโนไม่อนุญาต
ให้ชาวบ้านจากอำเภออุบลราชธานีเข้า เนื่องจากเข้าไปแล้วไม่ยอมเล่นการพนัน) พอนานไปชาว
บ้านกลุ่มนี้ก็กลายเป็นนักพนัน

ชาวบ้านฝั่งกัมพูชาไหลตามกระแสทุนคาสีโน

คาสีโน ถือเป็นศูนย์กลางที่นำพาความเจริญมาสู่พื้นที่ ทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น คนมีงานทำ
ชาวบ้านสามารถหางานใกล้บ้านโดยไม่ต้องเดินทางไปทำงานในเมืองใหญ่ ช่วยสร้างงาน
ให้เยาวชน คนในชุมชนใกล้คาสีโนหลายคนหารายได้ด้วยการค้าขาย

ในอีกมิติหนึ่ง กลุ่มอดีตเขมรแดงมองว่า ชาวบ้านต้องปรับตัวให้เข้ากับกระแสนิยม
โลกาภิวัตน์ซึ่งมีคาสีโนเป็นศูนย์กลางความเจริญ และมีคำกล่าวทำนองว่า “เอาเงินไว้ก่อน”
เนื่องจากหลายครอบครัวต้องยอมจำนนต่อความจำเป็นทางเศรษฐกิจ แม้ไม่ชอบการพนันก็
ต้องยินยอมให้ลูกทำงานในคาสีโน

แน่นอนว่า ชุมชนที่มีคาสีโนเป็นศูนย์กลาง ย่อมดึงดูดให้ผู้คนรอบข้างเข้าไปใช้บริการ แม้รัฐบาลกัมพูชาจะไม่อนุญาตให้คนกัมพูชาเข้าคาสีโน แต่ทางคาสีโนไม่ได้กวดขันตรวจตรา ในคาสีโนมีชาวกัมพูชาหลายกลุ่ม ทั้งผู้นำชุมชนที่มีฐานะการเงินดี นักธุรกิจ คนค้าขายในพื้นที่พอเปิดร้านก็รีบเข้ามาคาสีโน นักพนันที่เคยจับกลุ่มเล่นไพ่ในชุมชนก็ยกระดับไปเล่นพนันในคาสีโน หลายคนเสียเงินจนหมดตัว บางคนไม่มีเงินซื้อข้าวให้ลูกกิน ไม่มีเงินให้ลูกไปโรงเรียน ปล่อยให้ลูกทำงานแถวชายแดน มีนักพนันหญิงชาวกัมพูชาคนหนึ่งต้องขายตัวในที่สุด

ชุมชนฝั่งไทยเรียบบูรี ผลักดันการพนันออกจากพื้นที่ชุมชน

เมื่อเผชิญปัญหา ชุมชนเกิดกระบวนการเรียนรู้และแสวงหาแนวทางแก้ไขปัญหา โดยร่วมกับทางจังหวัดศรีสะเกษ จัดตั้งคณะกรรมการรณรงค์ลดละเลิกการเล่นพนัน และพยายามสกัดกั้นนักพนันหน้าใหม่ ด้วยการเฝ้าระวังไม่ให้มีการเล่นพนันในพื้นที่ เริ่มจากการห้ามเล่นการพนันในงานศพ ซึ่งเดิมงานศพเป็นเพียงงานเดียวที่มีความชอบธรรมหรือได้รับการยอมรับให้มีการเล่นพนันเพื่อให้นักพนันอยู่เป็นเพื่อนเจ้าภาพ เมื่อห้ามเล่นการพนัน กรรมการหมู่บ้านจะอยู่เป็นเพื่อนเจ้าภาพจนถึงสว่าง ซึ่งมีผลพลอยได้ ทำให้การลักเล็กขโมยน้อยและการทะเลาะเบาะแว้งลดลง

ขณะเดียวกัน ชุมชนขอให้นักพนันในชุมชนเลิกเล่นการพนันในหมู่บ้าน หากต้องการเล่นการพนันให้ข้ามแดนไปเล่นที่คาสีโน นักพนันกลุ่มหนึ่งเลือกไปเล่นการพนันที่คาสีโน แต่อีกกลุ่มหนึ่งเห็นว่าคาสีโนคือ สถานที่สำหรับคนรวย และไม่มีทางเอาชนะ บางคนเลือกย้ายสถานที่เล่นการพนันไปอยู่นอกเขตชุมชน เช่นในสวนยาง แต่ส่วนใหญ่ย้ายสถานที่ไปเล่นการพนันในเขตอำเภอใกล้เคียง เช่น อ.บัวเขต จ.สุรินทร์ อยู่ห่างจากชุมชนราว 20 กิโลเมตร หรือ อ.สังขะ จ.สุรินทร์ อยู่ห่างจากชุมชนราว 40 กิโลเมตร

ชุมชนฝั่งกัมพูชาไร้การนำ ประชาชนต้องดูแลตนเอง

ผู้อาวุโสอดีตเขมรแดงในพื้นที่แสดงความห่วงใยต่อเยาวชนว่า อยากให้มีการอบรมที่ดีเพื่อสังคมจะได้มีความสงบ มีความอบอุ่น แม้ไม่มีเงินก็มีความสุขได้ แต่เนื่องจากกลุ่มอดีตเขมรแดงเรืองอำนาจ ผู้อาวุโสไม่มีอำนาจหน้าที่ ไม่มีการรวมกลุ่ม ผู้มีตำแหน่งทางการปกครองทุกระดับล้วนเพิกเฉย ประชาชนจึงต้องดูแลตนเอง ต้องคอยเฝ้าระวังและห้ามปรามสมาชิกในครอบครัวไม่ให้เข้าไปเล่นการพนันในบ่อนกันเอง

และคล้ายคลึงกับฝั่งไทย นักพนันชาวกัมพูชาในตัวอำเภออันลองเวง ซึ่งอยู่ห่างจากคาสีโนช่องสง่าประมาณ 10 กิโลเมตร คิดว่าไม่มีทางได้เงินจากคาสีโน จึงยังตระเวนเล่นการพนันไปตามหมู่บ้าน ไม่นิยมเข้าคาสีโน

GOAL CLUB

เกมล้มโต๊ะ

มูมนักอ่านฉบับนี้ขอพักการอ่าน หันมาเพิ่มอรรถรสความบันเทิงจากภาพ และเสียงด้วยการดูหนัง “Goal Club เกมล้มโต๊ะ” หนังที่ว่าด้วยชีวิตของกลุ่มเด็กผู้ชายวัยกลางเกวขาสั้นที่คลั่งและหลงใหลในกีฬาฟุตบอล วายสแต่ปีการเดินเข้าสู่่วงจรพนันบอลที่มีอะไรหลายๆ อย่างประกอบกัน ภาพการเล่นพนันในชีวิตประจำวัน และภาพ “อะไรหลายๆ อย่าง” ที่ตีแผ่ ปัญหาสังคมไทยได้อย่างหมดเปลือก เช่น

❶ จากที่กลุ่มเพื่อน Goal club เตะฟุตบอลแข่งกันในห้องเรียนแล้ววางเดิมพัน ดูเผินๆ เหมือนเป็นการแข่งขันที่ต้องเอาชนะกันด้วยความสามารถ แต่ก็ไม่วายต้องมีการโกงเพราะมีการพนันมาเกี่ยวข้อง

- ❷ จากที่เด็กตัวเล็ก ๆ เล่นพนันน้ำเต้าปูปลากับเพื่อนโดยใช้ตุ๊กตุนเป็นเดิมพัน
- ❸ จากที่เพื่อนนั่งเขียนชื่อที่อยู่ส่งฝาเครื่องดื่มเพื่อล่อนของรางวัล ตัวละครเขาเพื่อนว่า “มึงอะ หลงกลโปรโมชั่น” แต่เจ้าคนเขวก็กำลังบรรจงเขียนชื่อที่อยู่ส่งชิงโชค เช่นเดียวกัน
- ❹ จากที่ภารโรงพาลูกชายไปพบโค้ชเพื่อ “ฝาก” เข้าทีมฟุตบอลโรงเรียน
- ❺ จากที่ตัวละครเอก ซึ่งมีอาชีพเดินเอกสาร ชื้อความสะอาดรวดเร็วด้วยการจ่าย “ค่าน้ำ” แก่เจ้าหน้าที่รัฐ

จากเหล่านี้แสดงให้เห็นว่า สังคมไทยไม่เคยตระหนักว่าการพนันก่อให้เกิดปัญหาได้มากมาย และเชื่อมโยงไปยังสิ่งอื่นๆ ที่เราอะลุ่มอล่วย แก่งเรียกว่าเป็นสิ่งเทาๆ ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญที่น่าพววัยรุ่นของสังคมนี้เข้าสู่่วงจรการพนันได้อย่างเป็นธรรมชาติ

ในเรื่อง มีคำถามน่าคิดที่ตัวละครถามกันเองอยู่คำถามหนึ่ง

“บอลกับเงิน มึงจะเอาอะไร” ... ลองไปดูหนังเรื่องนี้กันนะครับ ดูว่าตัวละครเขาตอบว่าอะไร เชื่อว่าคำตอบนั้นได้สะท้อนสังคมของสังคมเราเข้าอย่างเต็มเปา

พญ.พรจิรา ปรีวัชรากุล

เข้าใจถึง 'ความเป็นคน' เข้าใจ ผู้ติดการพนัน

การเล่นพนันเพื่อการเสี่ยงโชค เพื่อความบันเทิง อาจนำไปสู่ปัญหาที่มากกว่า การเสียพนันหรือปัญหาสังคมดังที่เคยรับรู้กันทั่วไป เพราะล่าสุดวงการ แพทย์พบว่า การเล่นพนันมีผลต่อการพัฒนาของสมอง และการติดพนัน เป็นโรคทางจิตเวช กลุ่มความผิดปกติเกี่ยวกับการเสพติด เช่นเดียวกับ การติดเกม ติดอินเทอร์เน็ต

จิตแพทย์ผู้เชี่ยวชาญด้านการทำงานของสมอง ผศ.พญ.พรจิรา ปรีวัชรากุล ภาควิชา จิตเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล คุณหมอที่มี ประสบการณ์ในการรักษาผู้ป่วยเป็นโรคติดพนัน จะมาเล่าถึงวิธีการมองปัญหา การแก้ไขปัญหา และวิธีการป้องกัน โดยใช้ 'ความเป็นคน' เป็นหัวใจในการทำงาน และบอกด้วยว่า 'ความใกล้ชิดในครอบครัวนี้แหละที่จะเป็นปัจจัยป้องกันที่ดีที่สุด'

การมาหาจิตแพทย์ไม่จำเป็นต้องเป็นโรค แค่รู้สึกว่าเราไม่สามารถรับมือกับสิ่งที่เกิดขึ้น หรือรู้สึกทุกข์ทรมานใจ ก็สามารถพบแพทย์ได้แล้ว

● การพนันเป็นโรคด้วยหรือ

ในอดีตเราไม่คิดว่าการพนันเป็นโรค เหมือนกินเหล้า เล่นเกม มันไม่ได้แปลว่าทุกคนที่กินเหล้าต้องเป็นโรค ไม่ใช่ทุกคนที่เล่นเกมต้องป่วย แต่จะดูว่ามันทำให้สัมพันธ์ภาพของเรากับคนรอบข้างหรือความสามารถถูกลดทอนลงไหม เมื่อมันกระทบกับชีวิตในเชิงลบ จึงจะถือว่าเป็นโรค และแต่ละคนก็มีโอกาสเสี่ยงที่จะเป็นไม่เท่ากัน สิ่งที่จะเป็นตัวบอกว่ามันเสี่ยงหรือไม่เสี่ยง มันมีตั้งแต่สิ่งที่เกิดขึ้นในตัวเราเองและสิ่งที่เราไปพบเจอหรือประสบการณ์ชีวิตของเรา

การพนันหรือการเล่นเกมนั้นก็คือพฤติกรรม สิ่งที่คุณคิดว่าทำให้เกิดพฤติกรรมก็คือสมอง สิ่งที่ทำแล้วเพลิน เช่น ดื่มเหล้า เล่นเกม เล่นการพนัน การทำอะไรสักอย่างแล้วมันฟิน ทำแล้วรู้สึกดีกับตัวเอง มันกระตุ้นให้เราเผลอไปทำอะไรที่ผิดๆ มันเกี่ยวข้องกับสมองส่วนที่ควบคุมเรื่องความสุข หรือสมองส่วน reward circuit

ทางการแพทย์พบว่า คนที่มีโรคติดพนันมักจะมีโรคจิตเวชอย่างอื่นร่วมด้วยอยู่แล้ว เช่นโรคทางด้านอารมณ์ โรคติดสารเสพติดชนิดอื่น คนที่เล่นการพนันจะเป็นคนที่ดื่มแอลกอฮอล์ด้วย 61% ใช้สารเสพติดชนิดอื่น 15% เคยเป็นโรคซึมเศร้า 32% นอกจากนั้น คนที่มีโรคทางสมองหรืออุบัติเหตุทางสมองมาก่อน หรือช่วงอยู่ในท้องแม่ได้รับสารเคมีหรือพิษบางอย่างที่ทำให้สมองค่อนข้างจะเปราะบาง อนาคตโตมาเจอเกมหรือการพนัน จะมีความเสี่ยงต่อโรคติดพนันมากกว่าคนอื่น

● “อุบัติเหตุทางสมอง” เป็นอย่างไร

ตัวอย่างเช่น คลอดออกมาแล้วหัวโดนปั๊ม โดนกระแทก หรือหากแม่ดื่มเหล้าแม่ใช้ยาเสพติด ซึ่งอาจจะไม่ได้ทำให้เด็กพิการ ไม่ได้ทำให้เขานาฬิกา แต่มันจะทำให้สมองของเขามีความเสี่ยงบางอย่าง เช่นอาจจะมีไอคิวที่ต่ำกว่าปกติ พัฒนาการด้านทักษะการใช้ชีวิตจะช้ากว่าปกติ หรือเกือบที่จะเป็นโรค เมื่อโตขึ้นได้เจอสิ่งที่มากระตุ้น เด็กคนอื่นอาจจะไม่เป็นอะไร แต่ว่าเด็กกลุ่มนี้มีโอกาสเสี่ยงที่จะถูกระบบจากสิ่งที่เข้าถึงมากกว่า

สมมติว่าวันนี้เรา 4 คนได้เล่นปาจิงโกะพร้อมกัน ถามว่าใครมีโอกาสติดมากกว่ากัน ถ้าในอดีต 1 ใน 4 คนนี้เคยติดเหล้ามาก่อน พอได้เล่นปาจิงโกะก็จะมีโอกาสติดมากกว่า เพราะเหล้าได้ทำลายสมองส่วนที่ควบคุมพฤติกรรมหรือการใช้เหตุผลไปแล้วส่วนหนึ่ง แต่อายุที่เริ่มติดเหล้าก็เป็นอีกหนึ่งปัจจัย เช่น เริ่มดื่มเหล้าตอนอายุ 10 ปี กับเพิ่งเริ่มดื่มเหล้าตอนอายุ 40 ปี โอกาสที่จะติดปาจิงโกะจะไม่เท่ากัน

ถ้าเปรียบเทียบชีวิตเราคือรถคันหนึ่ง หากเราไม่เคยบำรุงรักษาเบรกเลย ปล่อยให้ชิ้นเขาลงท้ายตลอด ต่อมาเจอเหตุการณ์เสี่ยง ก็จะมีแนวโน้มทำให้เบรกแตก ถ้าถามว่าเบรกมันพังเพราะอะไรบ้าง ไม่มีใครตอบได้หรอกค่ะ

คนที่คนติดพนันมาเอง ผมจะเริ่มต้นด้วยการให้เขาพูดก่อน ผมทำหน้าที่เป็นผู้ฟัง ฟังสิ่งที่เขาคิด เขารู้สึก หรือเขามองสาเหตุที่ทำให้เขาเป็นอย่างนั้นเพราะอะไร

● แล้วจะรู้ว่าคนเล่นการพนันติดหรือไม่ติดพนันได้อย่างไร

ติดหรือไม่ติด ให้ดูความรับผิดชอบต่อหน้าที่ซึ่งคนเล่นพนันคนนั้นเคยมีมาก่อนหน้า ต้องเปรียบเทียบ หากเดิมเขารับผิดชอบต่อหน้าที่การงานดีมาก เอาใจใส่ครอบครัว เลี้ยงดูรับส่งลูกตรงเวลา เมื่อเล่นพนันหรืออะไรต่างๆ แล้วยังทำหน้าที่ได้ดีไม่มีที่ติ ก็ไม่นับเป็นโรค หรือเดิมเขาไม่มีความรับผิดชอบ เดิมแย่อยู่แล้ว เมื่อเล่นพนันแล้วชีวิตแย่ ก็จะต้องบอกไม่ได้ว่าเป็นโรค

การเล่นพนันเป็นสันตนาการ เป็นงานอดิเรก มันไม่ควรจะก่อให้เกิดความทุกข์ เช่น การเล่นพนันแบบซ้ำๆ เล่นกันเอง มันไม่ควรจะทำให้ลงแดงขนาดที่ว่าตื่นเข้ามาบิ๊ตต้องทำมันก่อน ต้องเล่นพนันก่อน ทำอย่างอื่นไม่ได้ มันไม่ควรทำให้ต้องเสียแฟน เสียลูก คือต้องไม่หมกมุ่นจนทำให้เกิดความทุกข์ต่อตนเองและผู้อื่น อะไรก็ตามที่ทำให้คนเป็นทุกข์มันก็ไม่ควรเรียกว่าเป็นงานอดิเรกแล้ว

ดังนั้น ติดหรือไม่ติด ต้องดูความเปลี่ยนแปลง คุณผลกระทบในทางพฤติกรรมที่เป็นรูปธรรมจริงๆ ซึ่งเรามีการตั้งเกณฑ์วินิจฉัยเพื่อตรวจสอบ เช่นคำถามว่า ใน 12 เดือนที่ผ่านมา คุณมีการเล่นการพนันมากกว่าที่ตัวเองตั้งใจไว้หรือไม่ คุณรู้สึกว่ามันไม่ดีแต่ก็ไม่สามารถที่จะควบคุมได้ คุณใช้เงินเล่นพนันมากกว่าที่ต้องการหรือตั้งใจ เป็นต้น

● ถ้ารู้สึกว่าคนใกล้ชิดกำลังติดพนัน เราควรจะเริ่มต้นทำอย่างไร

ต้องเริ่มจากคำว่า “อาจจะ” ก่อน เพราะเราแค่รู้สึก ติดหรือไม่ติดยังไม่รู้

อันดับแรก ก่อนจะไปคุย เราต้องตั้งทัศนคติว่าเราจะไม่ไปจับผิดเขา เพราะคนเราจะรู้สึกได้นะคะว่าคนที่เขามานั้นเข้ามาด้วยแถมมั่งยังไปบางทีสีหน้าแววตาสำคัญกว่าคำพูดเสียอีก สีหน้าท่าทางน่าเสียดายที่มีลักษณะไปตัดสินว่าเขาติดพนัน ติดเกม จะเป็นอะไรที่คนฟังรับไม่ได้ พอรู้สึกว่โดนปฏิเสธเขาจะออกไปเลย เพราะฉะนั้น เราจะต้องทำใจตัวเองให้หนักก่อน ต้องตั้งใจให้เป็นกลาง สิ่งที่เราคิดมันเป็นความคิดในแบบของเรา สิ่งที่เขาเป็นมันก็เป็นข้อเท็จจริงอีกแบบหนึ่ง เราต้องพยายามทำความเข้าใจโดยไม่ไปตัดสินเขา เมื่อเราตั้งใจได้อย่างนี้แล้ว หน้าตาและคำพูดของเรามันจะนุ่มนวลไปเอง

ส่วนมากปัญหาติดพนันหรือติดเกมอะไรทั้งหลายมันเป็นแค่ปลายทาง มันมักจะมีจุดเริ่มต้นหรือ gateway มาจากหลายเรื่อง เราแค่กำลังพยายามจะรู้ที่มาที่ไปของเขา ต้องไม่ตัดสินก่อนรับฟัง หลังจากนั้นเขาจะเชื่อใจเรามากพอที่จะบอกเราเอง เวลาคุยกับคนไข้มือไม่ได้มีเทคนิคอะไรเป็นพิเศษ แค่ใช้ความเชื่อใจ ใช้ความเป็นคน เป็นวิธีหลักในการที่จะเข้าใจคนไข้

● อาการระดับไหนถึงต้องมาพบแพทย์

การมาหาจิตแพทย์ไม่จำเป็นต้องเป็นโรคอะไรนะ แค่รู้สึกว่าเราไม่สามารถรับมือกับสิ่งที่เกิดขึ้นหรือรู้สึกทุกข์ทรมานใจก็สามารถพบแพทย์ได้แล้ว ที่ผ่านมาก็มีทั้งพ่อแม่ที่ถูกติดพนันเครียดมาก กรณีนี้พ่อแม่ก็ต้องได้รับความช่วยเหลือ คือเวลามีปัญหามันจะกระทบกันไปหมด เราต้องช่วยเหลือคนที่ทุกข์ทรมานก่อน เช่น ความรู้สึกที่โดนคนที่เรารักโกหก ขโมยเงิน หรืออะไรก็ตาม ความรู้สึกแรกจะมีทั้งผิดหวัง โกรธ เสียใจ หลายอย่าง มันเป็นเรื่องที่ทุกคนต้องรู้สึก แต่สาเหตุที่คนที่เรารักมีพฤติกรรมเหล่านี้นั้นอาจจะไม่ได้เป็นนิสัยหรือความตั้งใจพื้นฐานของเขา บางทีโรคอาจจะเริ่มต้นเหตุที่ทำให้เขามีพฤติกรรมเหล่านี้ ดังนั้น ถ้าเราสามารถรู้ได้ว่าที่มาที่ไปคืออะไรแล้วไปแก้ที่สาเหตุ สิ่งที่เกิดขึ้นเหล่านี้ก็อาจจะบรรเทาหรือหายได้

การโกรธมันไม่ช่วยอะไร มีแต่จะทำให้เรารู้สึกแย่ สิ่งที่จะทำให้เขาเดินต่อไปได้คือ การหาที่มาของพฤติกรรมที่เปลี่ยนไปแล้วช่วยเหลือกัน

คนที่ติดพนันมาพบหมอด้วยตัวเอง หมอจะเริ่มต้นด้วยการให้เขาพูดก่อน หมอทำหน้าที่เป็นผู้ฟัง ฟังสิ่งที่เขาคิด เขารู้สึก หรือเขามองสาเหตุที่ทำให้เขาเป็นอย่างนั้นเพราะอะไร เพื่อจะเข้าใจปัญหาก่อน และอาจจะต้องตรวจร่างกาย ตรวจระบบประสาท ให้แน่ใจว่าไม่มีโรคอื่นร่วมด้วย รวมทั้งเจาะเลือดดูโรคทางกลุ่มฮอร์โมนที่อาจจะส่งผลต่อการควบคุมพฤติกรรมหรือการตัดสินใจแปลกๆ เช่นโรคไทรอยด์ สิ่งเหล่านี้หมอนำมาประเมินหมด

● คุณหมอมีวิธีการรักษาโรคติดพนันอย่างไร

โดยทั่วไป คนที่มาปรึกษาโรคติดการพนันจะไม่ได้มีโรคเดียว หมอยังไม่เคยเจอคนที่เป็โรคติดการพนันโรคเดียวเลย ทุกเคสจะมีอย่างอื่นมาด้วย เช่น ติดบุหรี่ ติดกัญชา ติดเหล้า หรือมีโรคสมาธิสั้น โรคไบโพลาร์ เป็นต้น ความสำคัญในการรักษาก็จะไม่เท่ากัน คือเวลาดูคนไข้จะพบว่าในหนึ่งคนมีหลายปัญหา ก็ต้องดูว่าอะไรเป็นข้อสำคัญที่ต้องรีบช่วยก่อน

อย่างเคสหนึ่งที่หมอเจอ รักษาามาปีกกว่า มีการให้ยาเยอะมาก อาการดีขึ้นบ้างและกลับไปเป็นซ้ำเป็นพักๆ คือนอกจากโรคติดการพนัน เขาเป็นไบโพลาร์มาตั้งแต่อายุ 10 กว่าขวบ ตอนที่เจอ เขาเป็นช่วงไบโพลาร์ขาลง จึงไปใช้กัญชา เลยติดกัญชาเป็นโรคที่สอง และมีลักษณะคล้ายโรคสมาธิไม่ดี ก็ไปเสพยาบ้าเพื่อให้ตื่นตัว ติดมาก่อน 3 อย่าง ขึ้นๆ ลงๆ มาเรื่อยๆ แล้วแต่จะหาเงินได้ และเขาหาเงินโดยการเล่นเกม ขยายของในเกม ก็เลยติดเกมเป็นโรคที่ 4 ก่อนจะมาติดพนัน ตอนแรกเขาเชื่อว่าเขาสมองดี จนกระทั่งผลการเรียนแสดงให้เห็นว่าไม่ไหวแล้ว เขาจะโดนรีไทร์แล้ว ทักษะที่เคยมีก็เสียไป เช่น เขาเคยมีทักษะพูดภาษาอังกฤษเก่ง หมอให้เขาแนะนำตัวเป็นภาษาอังกฤษ เขาก็อึ้งเลย บอกว่าเพิ่งรู้ตัวเองในตอนนั้น หมอบอกให้ทำแล้วทำไม่ได้

ความรักที่ดีจากพ่อแม่จะเป็นปัจจัยป้องกันที่ดี
เมื่อเราโตขึ้นแล้วเจอปัญหา
ต่อให้พ่อแม่ไม่อยู่บนโลกนี้แล้ว ความรักที่ได้รับมา
จะแปลงเป็นการรักตนเอง คือเราจะรักตนเองเป็น
เพราะรู้ว่าเราเป็นที่รักของพ่อแม่ เราควรจะต้อง
มีชีวิตที่งดงามเพื่อสมกับที่ได้รับความรักนั้นมา

คนไข้อีกเคส ติดพนันมาหลายปี รักษาไม่หาย แต่ล่าสุดเพิ่งเลิกได้เด็ดขาดเพราะว่ามีแฟน เขารู้สึกว่าแฟนรักเขาจริงๆ แฟนทำให้เขารู้สึกอยากเปลี่ยนแปลงตัวเองจริงๆ เขามีความรู้สึกว่าอยากจะทำตัวให้ดีให้คู่ควรกับแฟน หรืออีกคนหนึ่งที่เป็นเพื่อนหมอดูด้วยกันเคยติดพนันตอนอยู่เมืองนอก สุดท้ายก็เลิกได้เพราะเขาบอกครอบครัวแล้วครอบครัวไม่ทอดทิ้ง ครอบครัวแสดงความเข้าใจ เห็นใจ และช่วยเหลือ

ประสบการณ์ที่หมอรักษาคคนไข้ พบว่า คนที่มีปัญหาติดพนันแล้วเลิกได้ เป็นเพราะความรักจากคนรอบข้าง หมอเชื่อว่ามันเป็นแรงจูงใจที่รุนแรงสำหรับชีวิตคนๆ หนึ่งกับทุกปัญหา หลายครั้งที่เรามีวิกฤติชีวิต แต่เราก็สามารถก้าวข้ามมาได้ เพราะมีคนรอบข้างให้กำลังใจ และเราอยากจะเป็นคนที่ดีและดูแลคนรอบข้างกลับได้ เป็นการปลุกความรู้สึกในอีกด้านหนึ่ง สามารถลบล้างสิ่งที่เคยผิดพลาดได้

แต่บางทีเลิกได้พักหนึ่งก็จะกลับไปติดได้อีก มันมีน้อยมากที่จะเลิกได้ตั้งแต่ครั้งแรก คือมันไม่ใช่เรื่องของการใจอ่อน ใจเสาะ แต่มันเป็นการไปเปลี่ยนแปลงรูปแบบการทำงานของสมอง มันเหมือนการที่เราพยายามจะฝัน ซึ่งก็ทำได้ระดับหนึ่ง แต่บางทีก็ไม่สามารถต้านทานสิ่งที่เป็นมานานในหัวได้ โอกาสที่จะเป็นซ้ำจึงมีค่อนข้างเยอะ เวลาที่ใครคนหนึ่งกลับไปติดอีก ตัวเขาเองจะรู้สึกหมดศรัทธาในตัวเอง จะมีอาการ “โอ๊ย ฉันมันเลว คงจะเลิกไม่ได้แล้วละ ไหนๆ ก็เลวแล้ว เลวให้สุดๆ เลยก็แล้วกัน” เพราะฉะนั้น เราต้องเข้าใจท่าทีของเรา สิ่งแรกที่ต้องตระหนักคือ มันเป็นธรรมชาติของโรคที่จะกลับมาเป็นซ้ำได้ ไม่ได้หมายความว่าเราต้องเป็นอย่างนั้นตลอดไป

● เป็นการทำงานที่ยากมากและซับซ้อนมาก

ใช่ค่ะ การติดเหล้า ติดยาเสพติด ติดพนัน ทุกอย่างมันมีที่มาที่ไปในระดับชีวะ การเล่นพนันมันคาบเกี่ยวกับการเล่นเพื่อความบันเทิง คนเลยไม่ตระหนักว่ามันจะก่อปัญหาได้เยอะ บางคนคิดว่าตัวเองไม่ได้ติดพนันเพราะเห็นคนอื่นๆ ก็เล่นกัน ในทางการแพทย์ก็ไม่มีเกณฑ์เหมือนทางกฎหมาย ในมุมมองของแพทย์ จะดูที่ผลกระทบ ถ้าทำให้เกิดปัญหาก็ต้องเลิก แต่การเล่นพนันมันเป็นเรื่องน่ากลัวยิ่งกว่าการดื่มเหล้าหรือใช้ยาเสพติด เพราะมันไม่ได้ทำให้ผื่นขึ้น ไม่มีการแพ้สาร หรือความดันขึ้นจนเส้นเลือดในสมองแตก การเล่นพนันอย่างมากก็คือนั่งตายคาตู้โดยไม่มีใครรู้ ไม่มีใครมาศึกษา งานสำรวจที่ลาสเวกัสพบว่า มีคนไปตายแถวนั้นประมาณ 2,000 คนต่อปี เพราะเวลาเล่นพนันจะทำให้คนนั่งติดอยู่กับที่นานมาก บางคนไม่กินข้าวกินน้ำ และมีกรณีที่หัวใจหยุดเต้นอยู่ตรงตู้เกมพนัน

● สังคมควรจะทำอะไรเพื่อช่วยกันป้องกันปัญหาที่เกิดจากการพนัน

ถ้าในอดีตเราได้รับความรักที่ดีจากพ่อแม่ สิ่งนี้จะเป็นปัจจัยป้องกันที่ดี เมื่อเราโตขึ้นแล้วเจอปัญหา ต่อให้พ่อแม่ไม่อยู่บนโลกนี้แล้ว ความรักที่ได้รับมาจะแปลงเป็นการรักตนเอง คือเราจะรักตนเองเป็น เพราะรู้ว่าเราเป็นที่รักของพ่อแม่ เราควรจะต้องมีชีวิตที่งดงามเพื่อสมกับที่ได้รับความรักนั้นมา อันนี้คือลึๆ ทุกคนจะเป็นอย่างนี้หมด หมอเจอคนไข้บางคนที่จิตตก คิดฆ่าตัวตาย ถามว่าทุกครั้งที่จะลงมือแต่ห้ามตัวเองได้สำเร็จเป็นเพราะอะไร คำตอบคือ เพราะนึกถึงหน้าของคนที่ยกเรา

ตรงนี้สำคัญมาก พ่อแม่เป็นคนสำคัญ บางทีผู้ใหญ่ไม่รู้ว่าพฤติกรรมของตนเป็นสิ่งที่เด็กเห็นแล้วเก็บไปเป็นคุณสมบัติสำคัญในชีวิตเขา อะไรที่พ่อแม่ทำ ลูกก็เลียนแบบ ถ้าพ่อแม่ลั่นหวายแล้วลืมนำไปรับลูกที่โรงเรียน ลูกก็หมดศรัทธาในตัวพ่อแม่ มันจะกลายเป็นสิ่งที่ฝังใจเขา กลายเป็น role model ที่เสียไป ส่งผลกระทบอย่างมาก

บ้านเราจะไปยึดโมเดลต่างประเทศมาใช้ไม่ได้ สิ่งที่ดีที่สุดสำหรับบ้านเราคือการป้องกันกลุ่มเสี่ยง เด็กและเยาวชนถ้าเจอการพนันเร็วเท่าไรก็ยิ่งมีโอกาสติดมากเท่านั้น ดังนั้นสิ่งที่ควรจะมีในสังคมเราคือ สร้างความตระหนักให้พ่อแม่ ผู้ปกครองทุกคนรู้อารมณ์รูปแบบการพนันมันมีหลายแบบ มันมีผลกับการพัฒนาของสมอง และมันอาจจะกลายเป็นโรคในอนาคตก็ได้ เราไม่มีทางรู้ว่าเทคโนโลยีจะพัฒนาไปถึงจุดไหน แม้การพนันที่เกิดขึ้นในรุ่นลูกมีรูปแบบแตกต่างกัน แต่เนื้อหามันเป็นเรื่องใกล้เคียงกัน คือพาหนะที่จะพาไปมันต่างกันเท่านั้น ดังนั้น หมอเห็นว่าความใกล้ชิดในครอบครัวนี้แหละที่จะเป็นปัจจัยป้องกันที่ดีที่สุด

คาสิโนสหรัฐฯ

เมื่อหมอเศรษฐกิจจ่ายยาพิษให้คนไข้

เมื่อมองไปที่สหรัฐอเมริกา หลายคนเห็นว่าเป็นแดนสวรรค์ของคาสิโน และคน那儿ส่วนหนึ่งเชื่อกันว่า คาสิโนเป็นยาขนานเอกตัวหนึ่งของระบบเศรษฐกิจ แต่มันจะใช้ดังเขาร่ำลือกันหรือไม่ ต้องพิสูจน์ด้วยความจริง

หนังสือ Goss, Governing Fortune: Casino Gambling in America เขียนโดย Edward A. Morse and Ernest P. (2007) ได้นำเสนอข้อมูลที่ชัดเจน ดังนี้

คาสิโนในสหรัฐอเมริกา แบ่งตามวิธีการจัดตั้งได้เป็น 2 กลุ่ม

กลุ่มแรกคือ Tribal Casino หรือ คาสิโนของชนเผ่าพื้นเมือง เกิดขึ้นในปี 1988 ตามกฎหมายของรัฐบาลกลาง คือ the Indian Gaming Regulatory Act (IGRA) มีวัตถุประสงค์มุ่งสร้างรายได้ให้ชนเผ่าพื้นเมือง โดยรัฐบาลกลางประกาศรับรองให้สิทธิตั้งคาสิโนในเขตพื้นที่สงวนพิเศษที่มีกระจายไปทั่วใน 28 รัฐ (จากทั้งหมด 50 รัฐ) รวม 466 แห่ง

อีกรุ่นคือ Commercial Casino หรือ คาสิโนธุรกิจ ตั้งโดยอาศัยกฎหมายภายในของแต่ละมลรัฐ ส่วนใหญ่มักตั้งอยู่ตามแนวเส้นแบ่งเขตแดนระหว่างรัฐ มิได้ตั้งอยู่กลางเมืองอย่างที่หลายคนติดภาพคาสิโนที่ลาสเวกัส เนื่องจากคาสิโนประเภทนี้คาดหวังกลุ่มคนเล่นการพนันจากรัฐอื่น ข้อมูล ณ สิ้นสุดปี 2012 ระบุว่า มีคาสิโนธุรกิจใน 23 รัฐ รวม 464 แห่ง

ที่น่าสนใจ ปัจจุบันมี 2 รัฐที่ไม่อนุญาตให้มีการพนันทุกชนิดในรัฐนั้น นั่นคือ ฮาวาย และยูทาห์ "อย่าว่าแต่คาสิโน แม้แต่ลอตเตอรี่หรือบิงโกก็ยังมีไม่ได้เลย"

ฝ่ายที่สนับสนุนให้มีคาสิโน เชื่อว่า ธุรกิจการพนันจะสร้างการท่องเที่ยวและพัฒนาเศรษฐกิจ รวมถึงรัฐบาลท้องถิ่นก็สามารถเก็บภาษีจากการพนัน ชนเผ่าพื้นเมืองเองก็มองว่าการพนันจะเป็นเครื่องมือพัฒนาเศรษฐกิจของชนเผ่าและทำให้คนในชนเผ่ามีงานทำด้วยความเชื่อเช่นนี้ ทำให้อุตสาหกรรมคาสิโนในสหรัฐฯ มีการขยายตัวเป็นอย่างมาก

ภาพแสดงการกระจายตัวของคาสิโนในธุรกิจ ปี 2003

เมื่อพิจารณาด้านรายรับ พบว่า คาสิโนในธุรกิจมีรายได้สุทธิในปี 2004 มากถึง 28,929 ล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือคิดเป็นร้อยละ 2.47 ของจีดีพี (Gross Domestic Product : GDP) ทำให้เศรษฐกิจภายในประเทศขยายตัวเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 8 เมื่อเทียบกับช่วง 5 ปีก่อนหน้า ยิ่งกว่านั้น คาสิโนของชนเผ่าพื้นเมืองมีการขยายตัวได้รวดเร็วอย่างน่าตกใจ กล่าวคือ ภายใน 3 ปี คาสิโนประเภทนี้มีรายรับเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 27.7 คือจาก 14,902 ล้านดอลลาร์สหรัฐในปี 2002 เพิ่มขึ้นเป็น 19,037 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในปี 2004

อย่างไรก็ดี คาสิโนที่ว้าเหว่ฟุ้งมากในสหรัฐฯ ก็ก่อพิษภัยให้แก่คนอเมริกันอยู่ไม่น้อย การสำรวจของ ศูนย์วิจัยความคิดเห็นระดับชาติ (National Opinion Research Center : NORC) พบว่า ในปี 2004 มีชาวอเมริกันเป็นนักพนันที่มีปัญหา (Problem Gamblers) ถึงร้อยละ 1.33 ของประชากรอเมริกันผู้ใหญ่ หรือประมาณ 2.8 ล้านคน และมีผู้ที่เป็นโรคติดการพนัน (Pathological Gamblers) ถึงร้อยละ 1.77 หรือประมาณ 3.8 ล้านคน นอกจากนี้ยังพบอีกว่า ประมาณ 9.75 ล้านคน หรือประมาณร้อยละ 4.6 มีความเสี่ยงที่จะกลายเป็นนักพนันที่มีปัญหา หรือแย่กว่านั้นคือ เสี่ยงที่จะเป็นโรคติดการพนัน

นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยที่ประเมินต้นทุนทางสังคมจากการพนัน (social costs) ซึ่งหมายถึง ต้นทุนที่เกิดจากการก่ออาชญากรรม การเสียการเสียนงาน เสียเวลา การตกงาน หมดเนื้อหมดตัวหรือล้มละลาย การฆ่าตัวตาย ความเจ็บป่วย ต้นทุนของครอบครัว เช่น การหย่าร้าง แยกทางกัน ต้นทุนที่เกิดจากการนำเงินไปใช้ในทางที่ผิด (abused dollars) คือการหยิบยืมเงินของญาติหรือเพื่อนฝูงไปใช้เช่นการพนัน และต้นทุนที่สังคมต้องจ่ายเพื่อเยียวยารักษาผู้ที่ได้รับผลกระทบตามที่กล่าวมาข้างต้น

ผลการประเมินพบว่า ต้นทุนทางสังคมของคนที่เป็นโรคติดการพนัน ตกอยู่ที่ประมาณคนละ 10,330 ดอลลาร์สหรัฐ ในขณะที่ต้นทุนทางสังคมของนักพนันที่มีปัญหา อยู่ที่คนละ 2,945 ดอลลาร์สหรัฐ เมื่อคำนวณโดยใช้ตัวเลขนักพนันที่มีปัญหาและผู้ที่เป็โรคติดการพนันของ NORC ข้างต้น จะพบว่า ในปี ค.ศ. 2004 มีต้นทุนทางสังคมที่เกิดจากคนอเมริกันประสบปัญหาจากการพนันและเป็นโรคติดการพนันสูงถึง 47,085 ล้านดอลลาร์สหรัฐ สู่ลึกับรายรับที่เข้ากระเป๋าอุตสาหกรรมคาสิโนในปีนั้นซึ่งอยู่ที่ประมาณ 47,966 ล้านดอลลาร์สหรัฐ นี่ยังไม่นับว่า ในบรรดารายได้เหล่านี้ จะมีสักเท่าไรที่ได้ถูกกระจายไปเป็นประโยชน์ทางสังคมของชนพื้นเมืองหรือของคนอเมริกันอย่างจริงจัง ซึ่งแน่นอนว่าจะยิ่งน้อยกว่าตัวเลขรายรับรวมเข้าไปอีก

เมื่อเทียบตัวเลขพิษภัยจากอุตสาหกรรมการพนันกับรายรับของคาสิโนข้างต้น ก็เป็นไปได้ว่า การพนันในสหรัฐฯ อาจจะ 'ได้ไม่คุ้มเสีย' ยาก็เชื่อกันว่าสามารถรักษาโรคภัยทางเศรษฐกิจ นำกลั้วว่าจะเป็นยาพิษไปเสียแล้วหรือไม่ ท่านผู้อ่านลองพิจารณากันเองเถิด

เรตติ้งพนัน

กฎหมายกำหนดว่า “การเล่นพนันเป็นความผิด” ทว่าในทุกสังคม กลับยอมให้มีการเล่นพนันบางประเภท และต่อต้านการเล่นพนัน บางประเภท ทำไมจึงเป็นเช่นนั้น?

การจัดเวทีระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับนิยามการพนันหลายครั้งในทุกภูมิภาคทั่วประเทศ โดยศูนย์ศึกษาปัญหาการพนันและภาคีเครือข่าย พบว่า มีน้อยคน มากที่คิดว่าสังคมต้องปลอดพนัน คนส่วนใหญ่ในสังคม “ยอมให้มี” การเล่นพนัน บางประเภท แต่ขณะเดียวกันก็เห็นว่าการพนันบางประเภทหรือการเล่นพนันบาง ลักษณะเป็นสิ่งที่ต้องควบคุมหรืออาจจะถึงขั้น “ต้องไม่ให้มี”

ปัจจัยสำคัญในการนิยามว่าการพนันประเภทใดเป็นการพนันต้องห้าม อันดับแรกคือ ต้องดูจากผลกระทบ การพนันที่ส่งผลกระทบสูงในแต่ละสังคมอาจจะแตกต่างกัน แต่โดยรวมมักจะวนเวียนกับการพนันไม่กี่ประเภท

ชาวบ้านส่วนใหญ่จัดอันดับให้ “ไฮโล” เป็นการพนันที่ส่งผลกระทบสูง ไฮโลจึงเป็นการพนันประเภทแรกๆ ที่ชาวบ้านมีกระบวนการ “ไล่ให้ไปอยู่นอกชุมชน” เพื่อปกป้องเยาวชนให้อยู่ห่างไกลจากการพนันประเภทนั้น

อย่างไรก็ดี การพนันที่แต่ละสังคม “ยอมให้มี” ยังต้องพิจารณาถึงองค์ประกอบอื่นๆ เช่น วัตถุประสงค์ในการเล่น ควรเป็นการเล่นเพื่อการเสี่ยงโชคหรือ สันทนาการ วงเงินพนัน ต้องไม่สูงนัก (ซึ่งแต่ละสังคมจะกำหนดวงเงินไม่เท่ากัน) ความถี่ ต้องไม่เล่นทุกวัน เป็นต้น สำหรับการพนันยอदनนิยมที่คนส่วนใหญ่ยอมรับได้ คือ สลากกินแบ่งรัฐบาลและหวยใต้ดิน ที่น่าสนใจคือ ตอนเริ่มต้นพูดคุย คนจำนวนหนึ่งเข้าใจว่า สลากกินแบ่งรัฐบาลไม่ใช่การพนัน เพราะออกโดยรัฐ และบาง คนไม่แน่ใจว่าหวยใต้ดินเป็นการพนันหรือไม่ เพราะอ้างอิงตัวเลขการออกรางวัล จากสลากกินแบ่งรัฐบาล และรัฐเคยออกหวยบนดินด้วย

เวทีระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับนิยามการพนันของคนหลายกลุ่ม หลายวัย สะท้อนให้เห็นการจัดเรตติ้งการพนันเป็น 3 กลุ่มใหญ่ ได้แก่

สีเขียว

การพนันที่ยอมให้ มีการเล่นได้ทั่วไป

สีเหลือง

การพนันที่ยอมให้มีการเล่นได้ แต่ต้องมีกฎกติกาในการควบคุม ซึ่งแบ่งการควบคุมเป็นระดับ ท้องถิ่น ระดับจังหวัด ระดับประเทศ

สีแดง

การพนันที่ห้ามไม่ให้ มีการเล่นโดยเด็ดขาด

ถึงเวลาที่ภาครัฐต้องขยับ จัดเรตติ้งประเภทการพนัน ให้สอดคล้องกับความคิดเห็นของผู้คนส่วนใหญ่ เพื่อทำให้กฎหมายการพนันสามารถบังคับใช้ได้จริง

ติด ไลน์

ทำไมพวกผู้ใหญ่บ้านเมืองนี้ ชอบควบคุมวัยรุ่น ??

รมต.สาธารณสุขให้สัมภาษณ์สื่อว่า “ห้วงวัยรุ่นติดไลน์ขั้นหนัก” อธิบดีกรมสุขภาพจิตบอก “เด็กเล่นไลน์ทุกวัน เล่นจนติดเป็นนิสัย จะทำให้มีพฤติกรรมที่แข็งกระด้าง” สรุปปิดท้ายคือ จะให้ผู้ปกครองกำหนดเวลาเล่นให้เด็ก นานกว่านั้นถึงกับจะกำหนดเวลาใช้โทรศัพท์ของเด็ก

รู้ไหม เดียวนี้พวกผู้ใหญ่ติดไลน์เต็มไปหมด ขึ้นมาก็ส่งไลน์สวัสดี ผู้ใหญ่บางคนเอาแต่ก้มหน้าเล่นเกม เล่นพนันออนไลน์ ให้อะพออะไรก็ไม่เป็น พวกผู้ใหญ่บ้านเมืองนี้เคยคิดที่จะควบคุมบ้างไหม

ป้าเรย์เทพทรู บ้านหน้าปากซอย ติดเกมเศรษฐีหนัก เสียเงินซื้อของในเกมตลอดเวลาหลานขอเงินไม่ค่อยยอมให้ แต่ถ้าเติมเงินเกมละก็ เทาไหนเท่ากัน ป้าเป็นพวกอยากชนะง่าย ไม่ต้องลุ้น คนที่ชนะโดยใช้เงินซื้อแอฟแบบนี้ วัยรุ่นเรียกว่า “เทพทรู” ถือว่าไม่เจ๋ง ไม่เก่งจริง วัยรุ่นอย่างพวกเราถึงจะเติมเงินซื้อไอเท็มบ้าง ก็ใช้ฝีมือเป็นหลัก พวกเจ๋งจริง ของเยอะ ขายของได้กำไรอีกต่างหาก

เจ้เกียงเจียงหมู ตลาดสดหน้าหมู่บ้าน เจอทีไรเจ้เอาแต่ก้มหน้าเล่นแพด เล่นบาคาร่าออนไลน์ ถ้าวันไหนเจ้เล่นเสีย คนเดินเข้าใกล้ก็ชวย แต่ผมโชคดี เจ้เรียกตัวเอง ผมเคยถามเจ้ว่าไม่กลัวโดนโกงหรือ เจ้บอกว่า “อ้อไม่โกงหรอก อ้าวเล่นได้ อิกี้จ่ายทุกที” เดือนก่อนได้ยินว่าเจ้เสียไปหลายหมื่น เจ้บ่นอยู่หลายวัน “ไม่รู้อิกี้โกงหรือเปล่า ทำไมอ้าวถึงเสียทุกตา” พอคนฟังรำคาญ บอกให้เลิก เจ้ก็ตอบว่า “เดี๋ยวอ้าวก็ได้คืน” คนทั้งหมู่บ้านรู้ว่า ป้าเรย์ติดเกม เจ้เกียงติดพนันออนไลน์ แต่ไม่มีใครล้ายุ่ง เพราะพูดทีไรจะโดน...และจบด้วยคำว่า “เงินของฉัน” เด็กๆ ก็ได้แต่บ่น...แค่นั้นแหละ

คนติดเกม ติดพนันออนไลน์ มีทุกรุ่น มองไปทางไหนก็หาได้ทั้งนั้น ถ้าจะแก้ไขปัญหานี้ ต้องจัดการไปพร้อมกัน ไม่ใช่เอาแต่ควบคุมเด็ก และอย่าลืมนะ “ยิ่งห้ามเหมือนยิ่งยุ” ถ้าจะแก้ไขให้ถูกจุด เริ่มต้นจากการแก้ไขปัญหาวัยผู้ใหญ่ติดเกม ติดพนันออนไลน์ ดีกว่าไหมครับ

ประสบการณ์ที่หมอรักษาคนไข้ พบว่า
คนที่มีปัญหาติดพันแล้วเลิกได้
เป็นเพราะความรักจากคนรอบข้าง
หมอเชื่อมั่นเป็นแรงจูงใจที่รุนแรง
สำหรับชีวิตคน ๆ หนึ่งกับทุกปัญหา
หลายครั้งที่เรามีวิกฤตชีวิต
แต่เราก็สามารถก้าวข้ามมาได้
เพราะมีคนรอบข้างให้กำลังใจ
และเราอยากจะเป็นคนที่ดีและดูแลคนรอบข้างกลับได้
เป็นการปลูกความรู้สึกในอีกด้านหนึ่ง
สามารถลบล้างสิ่งที่เคยผิดพลาดได้

พญ.พรจิรา ปรวัชรากุล